قورئان وژیان

دکتور هوشیار اسماعیل

33539

Preview sample - page 1 of 12 - Soran University Academic Digital Library

قوڕئـان و ژیـــان

نووسینی : دکتۆر هۆشیار إسماعیل

دیزاینـی ناوەوە : زەردەشت کاوانی

چـاپـی یـەکـەم ١٤٤٣ك - ٢٠٢١ز

١٤* ٢١ سـم ، ٦٩٥ لاپەڕە

بابـــــەت : ئـــایینی

لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتیەکان - هەرێمی کوردستان

ژمارە سپاردنی (٩١٤) ی ساڵی ٢٠٢١ پێدراوە

مافـی چـــاپ پـــارێـــزراوە

Preview sample - page 2 of 12 - Soran University Academic Digital Library

پێشەکی لێژنەی سەرپەرشتیاران

وێڕای سوپاس و ستایشی شایستە بۆ پەروەردگار، ئێمە وەک لێژنەیەک کە چاومان خشاندەوە بە سەرجەم بەرهەمەکانی مامۆستای شەهید، بینیمان زیاتر لە (١٣٠٠) هەزارو سێ سەد وتارو وانەی بە سوودو پڕ بایەخ و گرنگی هەن لە بوارە جیاوازەکانی تەفسیرو ژیاننامەی پێغەمبەر (ﷺ) و سەرجەم بوارەکانی دیکەدا، بە پێویستمان زانی بۆ لە دەست نەچوون پارێزرانیان و سوود لێ بینیان لەلایەن هەواداران و خۆشەویستانی مامۆستای شەهید، ئەم بەرهەمانە بخرێنە سەر کاغەزو بە شێوازێکی ڕێک و پێک لە دوو توێی پەرتووک بە چاپ بگەیەنرێن، ئەم پەرتووکەش بەرهەمی کرداری ئەم بیرکردنەوەیە..

ئێمە وەک لێژنەو بە ناوی بنەماڵەی مامۆستا شەهیدەوە دەمانەوێ سوپاسی هەموو ئەو خوشک و برا بەڕێزانە بکەین کە بە هەر شێوەیەک توانیویانە دەستیان هەبێ لە پاراستنی بەرهەمەکانی و بە تایبەت بۆ ئەم بەرهەمە سوپاسی برایانی دڵسۆز: کاک (حسین سیف الدین) دەکەین هەڵساوە بە تۆمار کردنی وانەکان و، کاک (علی عبدالسمیع) کە هەڵساوە بە نووسینەوەی سەرجەم وتارەکان، وە هەموو ئەو خوشک و برایانەش کە هاوکارمان بوون لە پێداچوونەوەو تێبینی پێدانمان، خوا پشتیوان بێ ئێمە بەردەوام دەبین لەم کارە پیرۆزەو داوای دوعای خێرو پێدانی تێبینیەکانتان دەکەین.

لەگەڵ ڕێزو خۆشەویستیمان بۆ هەموو لایەک

لێژنەی :سەرپەرشتیارانی بەرهەکانی

شەهید (د. هۆشیار إسماعیل)

Preview sample - page 3 of 12 - Soran University Academic Digital Library

نـــاوەڕۆك

پێشەکی لێژنەی سەرپەرشتیاران ٥
پێشەکی بەڕێز ماموستا صلاح الدين محمد بهاءالدين ٦
پوختەیەک لە ژیاننامەی شەهید دکتۆر هۆشیار ٨
دەسپێك ١٢
وتەیەك لە بارەی ئەم تەفسیرە! ١٨
وانـەی ١ : تەفسیری سووڕەتی (الفاتحة) ١٨
پێناسەی ئەم وانەیە ١٨
باسێك دەربارەی گوتنی: (بسم الله الرحمن الرحيم) ٢٠
باسێك دەربارەی سۆزو بەزەیی خوای پەروەردگار لە قورئاندا ٢٣
ناوەکانی سووڕەتی (الفاتحة) ٢٦
دەروازەیەك بۆ چوونە ناو سووڕەتی (الفاتحة) ٢٩
وانـەی ٢ : پێناسەی ئەم وانەیە ٣٢
مانای گشتی ئایەتەکان ٣٢
سەرەتایەك لە سووڕەتی (البقرة) ٤٠
فەزڵ و گەورەیی سووڕەتی بەقەڕە ٤٠
وانـەی ٣ : پێناسەی سووڕەتی (البقرة) ٤٧
مانای گشتی ئایەتەکان ٤٧
وانـەی ٤ : پێناسەی ئەم وانەیە ٦١
مانای گشتی ئایەتەکان ٦٢
وانـەی ٥ : پێناسەی ئەم وانەیە ٨٥
مانای گشتی ئایەتەکان ٨٦
وانـەی ٦ : پێناسەی ئەم وانەیە ٩٣
مانای گشتی ئایەتەکان ٩٤

Preview sample - page 4 of 12 - Soran University Academic Digital Library

هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٩٦
مانای ئایەتەکە بە گشتی ٩٧
وانەی ٧ : پێناسەی ئەم وانەیە ١٠٢
مانای گشتی ئایەتەکان ١٠٢
وانەی ٨ : پێناسەی ئەم وانەیە ١٠٦
مانای گشتی ئایەتەکان ١٠٧
وانەی ٩ : پێناسەی ئەم وانەیە ١٢٣
مانای گشتی ئایەتەکان ١٢٣
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ١٢٧
وانەی ١٠ : پێناسەی ئەم وانەیە ١٣٢
مانای گشتی ئایەتەکان ١٣٣
وانەی ١١ : پێناسەی ئەم وانەیە ١٥٤
مانای گشتی ئایەتەکان ١٥٥
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ١٥٩
وانەی ١٢ : پێناسەی ئەم وانەیە ١٦٢
مانای گشتی ئایەتەکان ١٦٣
وانەی ١٣ : پێناسەی ئەم وانەیە ١٧٢
مانای گشتی ئایەتەکان ١٧٣
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ١٧٣
وانەی ١٤ : پێناسەی ئەم وانەیە ١٨٤
مانای گشتی ئایەتەکان ١٨٥
وانەی ١٥ : پێناسەی ئەم وانەیە ١٩٥
وانەی ١٦ : پێناسەی ئەم وانەیە ١٩٩
چەند تێبینیەك لەسەر ئایەتەکان ٢٠٠
مانای گشتی ئایەتەکان ٢٠١
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٢٠٤

Preview sample - page 5 of 12 - Soran University Academic Digital Library

وانەی ١٧ : پێناسەی ئەم وانەیە..... ٢٠٩
مانای گشتی ئایەتەکان..... ٢١٠
هۆی دابەزینی ئایەتەکە..... ٢١٨
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٢٢٠
وانەی ١٨ : پێناسەی ئەم وانەیە..... ٢٢٢
مانای گشتی ئایەتەکان..... ٢٢٢
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٢٢٦
وانەی ١٩ : پێناسەی ئەم وانەیە..... ٢٣٩
مانای گشتی ئایەتەکان..... ٢٤٠
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٢٤٠
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٢٤٥
وانەی ٢٠ : پێناسەی ئەم وانەیە..... ٢٥٥
مانای گشتی ئایەتەکان..... ٢٥٦
هۆی دابەزینی ئایەتەکە..... ٢٥٨
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٢٦٢
وانەی ٢١ : پێناسەی ئەم وانەیە..... ٢٦٤
مانای گشتی ئایەتەکان..... ٢٦٤
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٢٦٥
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٢٦٧
وانەی ٢٢ : پێناسەی ئەم وانەیە..... ٢٧٢
مانای گشتی ئایەتەکان..... ٢٧٣
وانەی ٢٣ : پێناسەی ئەم وانەیە..... ٢٨١
مانای گشتی ئایەتەکان..... ٢٨٢
وانەی ٢٤ : پێناسەی ئەم وانەیە..... ٢٩١
مانای گشتی ئایەتەکان..... ٢٩٢
هۆی دابەزینی ئایەتەکە..... ٢٩٨

Preview sample - page 6 of 12 - Soran University Academic Digital Library

وانـەی ٢٥ : پێناسەی ئەم وانە ٣٠١
هۆی دابەزینی ئایەتەکان ٣٠٢
مانای گشتی ئایەتەکان ٣٠٢
هۆی دابەزینی ئایەتەکە ٣٠٨
وانـەی ٢٦ : پێناسەی ئەم وانەیە ٣١٦
مانای گشتی ئایەتەکان ٣١٧
هۆی دابەزینی ئایەتەکە ٣١٧
هۆی دابەزینی ئایەتەکە ٣١٩
وانـەی ٢٧ : پێناسەی ئەم وانەیە ٣٢٦
مانای گشتی ئایەتەکان ٣٢٧
هۆی دابەزینی ئایەتەکە ٣٢٧
وانـەی ٢٨ : پێناسەی ئەم وانەیە ٣٣٧
مانای گشتی ئایەتەکە ٣٣٨
هۆی دابەزینی ئایەتەکە ٣٤٠
وانـەی ٢٩ : پێناسەی ئەم وانەیە ٣٤٨
مانای گشتی ئایەتەکان ٣٤٩
هۆی دابەزینی ئایەتەکە ٣٤٩
هۆی دابەزینی ئایەتەکە ٣٥٣
باسێک دەربارەی سوپاسگوزرای نیعمەتەکانی خوا ﷻ ٣٥٦
وانـەی ٣٠ : پێناسەی ئەم وانەیە ٣٥٨
وانـەی ٣١ : پێناسەی ئەم وانەیە ٣٦٨
مانای گشتی ئایەتەکان ٣٦٩
هۆی دابەزینی ئایەتەکە ٣٦٩
چەند باسێک لەبارەی ئایەتەکانی: (١٦٨ - ١٧٣) ٣٧٥
باسێک دەربارەی خواردن و خواردنەوە ٣٧٥
باسێک دەربارەی فێڵەکانی شەیتان ٣٧٧

Preview sample - page 7 of 12 - Soran University Academic Digital Library

باسێك دەربارەی گفتوگۆی خودایی و وەڵام نەدانەوەی بێبڕوایان ٣٧٨
باسێك دەربارەی سوپاسگوزاری خوا ﷻ ٣٧٩
باسێك دەربارەی ئەو قسەیە: «نابێ ئاژەڵ سەربڕێ، ئەوە مافی ئاژەڵە» ٣٨٠
باسێك دەربارەی هەندێك لەو دەستەواژانەی بەکاردێ بۆ قوربانی کردن ٣٨١
وانـەی ٣٢ : پێناسەی ئەم وانەیە ٣٨٢
مانای ئایەتەکان بە گشتی ٣٨٣
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٣٨٣
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٣٨٦
چەند باسێ لە ئایەتەکانی ژمارە: (١٧٤ تاکو ١٧٧) ٣٨٨
باسێك دەربارەی ئەو ئایەتەی خوا ﷻ کە دەفەرموێ: ﴿ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ مِنَ ٱلْكِتَٰبِ وَيَشْتَرُونَ بِهِۦ ثَمَنًا قَلِيلًا ..... ﴿١٧٦﴾ ﴾ ٣٨٨
باسێك دەربارەی ئەوەی: کافران چۆن بەرگەی ئاگر دەگرن، لە کاتێکدا دەزانن ؟! ٣٨٩
باسێك دەربارەی ئەوەی کە خوا ﷻ دەفەرموێ: ﴿ لَّيْسَ ٱلْبِرَّ أَن تُوَلُّوا۟ وُجُوهَكُمْ قِبَلَ ٱلْمَشْرِقِ وَٱلْمَغْرِبِ ... ﴿١٧٧﴾ ﴾ ٣٩١
باسێك دەربارەی ئیمان هێنان بە هەموو پەرتووکە ئاسمانیەکان ٣٩٢
وانـەی ٣٣ : پێناسەی ئەم وانەیە ٣٩٣
مانای گشتی ئایەتەکان ٣٩٣
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٣٩٤
چەند باس و خواسێك دەربارەی ئایەتەکانی ژمارە: (١٧٨ تاکو ١٨٢) ٣٩٨
باسێك دەربارەی ئەو ئایەتەی خوا ﷻ دەفەرموێ: ﴿ كُتِبَ عَلَيْكُمُ ٱلْقِصَاصُ فِى ٱلْقَتْلَى ﴾ ٣٩٨
تۆڵەسەندنەوە لە نێوان یاساکانی خوا ﷻ و یاساکانی مرۆڤایەتی ٣٩٩
تەنیا ئەو کەسەی بکوژە دەبێ بکوژرێتەوە ٣٩٩
باسێك دەربارەی وەرگرتنی (خوێن) لە بری (کوشتنەوەی بکوژ) ٤٠٠
باسێك لەبارەی ئەو ئایەتەی کە خوا ﷻ دەفەرموێ: ﴿ وَلَكُمْ فِى ٱلْقِصَاصِ حَيَوٰةٌ ... ﴾ ٤٠١
باسێك دەربارەی (وەسیەت کردن) ٤٠١
باسێك دەربارەی گۆڕینی وەسیەت و بێبەش کردنی هەندێك لە میراتگران ٤٠٣

Preview sample - page 8 of 12 - Soran University Academic Digital Library

وانـەی ٣٤ : پێناسەی ئەم وانەیە..... ٤٠٤
مانای گشتی ئایەتەکان..... ٤٠٥
وانـەی ٣٥ : پێناسەی ئەم وانەیە..... ٤١١
مانای گشتی ئایەتەکان ٤١٢
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٤١٣
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٤١٦
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٤١٧
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٤٢٣
وانـەی ٣٦ : پێناسەی ئەم وانەیە..... ٤٢٧
مانای گشتی ئایەتەکان..... ٤٢٨
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٤٣٣
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٤٣٦
وانـەی ٣٧ : پێناسەی ئەم وانەیە..... ٤٣٨
مانای گشتی ئایەتەکان..... ٤٣٩
هۆکاری دابەزینی: ﴿ فَإِنْ أُحْصِرْتُمْ فَمَا ٱسْتَيْسَرَ مِنَ ٱلْهَدْيِ ﴾..... ٤٤٠
هۆکاری دابەزینی ٤٤٢
هۆکاری دابەزینی: ﴿ وَتَزَوَّدُوا۟ فَإِنَّ خَيْرَ ٱلزَّادِ ٱلتَّقْوَىٰ ﴾..... ٤٤٦
هۆکاری دابەزینی: ﴿ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَن تَبْتَغُوا۟ فَضْلًا مِّن رَّبِّكُمْ ﴾..... ٤٤٨
هۆکاری دابەزینی: ﴿ ثُمَّ أَفِيضُوا۟ مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ ٱلنَّاسُ وَٱسْتَغْفِرُوا۟ ٱللَّهَ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٩٩﴾ ﴾..... ٤٥٠
هۆکاری دابەزینی: ﴿ فَإِذَا قَضَيْتُم مَّنَاسِكَكُمْ فَٱذْكُرُوا۟ ٱللَّهَ كَذِكْرِكُمْ ءَابَآءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا ﴿٢٠٠﴾ ﴾..... ٤٥٢
وانـەی ٣٨ : پێناسەی ئەم وانەیە..... ٤٥٨
مانای گشتی ئایەتەکان..... ٤٥٨
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٤٦٠
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٤٦٥

Preview sample - page 9 of 12 - Soran University Academic Digital Library

وانەی ٣٩ : پێناسەی ئەم وانەیە..... ٤٦٧
مانای گشتی ئایەتەکان..... ٤٦٨
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٤٦٨
وانەی ٤٠ : پێناسەی ئەم وانەیە..... ٤٧٧
مانای گشتی ئایەتەکان..... ٤٧٨
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٤٧٨
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٤٨٨
وانەی ٤١ : پێناسەی ئەم وانەیە ٤٩١
مانای گشتی ئایەتەکان..... ٤٩٢
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٤٩٦
وانەی ٤٢ : پێناسەی ئەم وانەیە..... ٥٠١
مانای گشتی ئایەتەکان..... ٥٠٢
هۆکاری دابەزینی: ﴿ يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلْخَمْرِ وَٱلْمَيْسِرِ ﴾..... ٥٠٢
هۆکاری دابەزینی: ﴿ وَيَسْـَٔلُونَكَ مَاذَا يُنفِقُونَ قُلِ ٱلْعَفْوَ ﴾..... ٥٠٧
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٥٠٩
هۆکاری دابەزینی: ﴿ وَلَا تَنكِحُوا۟ ٱلْمُشْرِكَٰتِ حَتَّىٰ يُؤْمِنَّ ﴾..... ٥١٢
هۆکاری دابەزینی: ﴿ وَلَأَمَةٌ مُّؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِّن مُّشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ ﴾..... ٥١٤
وانەی ٤٣ : پێناسەی ئەم وانەیە..... ٥١٦
وانەی ٤٤ : پێناسەی ئەم وانەیە..... ٥٢٠
مانای گشتی ئایەتەکان..... ٥٢٠
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٥٢٣
وانەی ٤٥ : پێناسەی ئەم وانەیە..... ٥٢٦
مانای ئایەتەکان بە گشتی..... ٥٢٦
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٥٢٧
هۆکاری دابەزینی: ﴿ ٱلطَّلَٰقُ مَرَّتَانِ فَإِمْسَاكٌۢ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌۢ بِإِحْسَٰنٍ ﴾..... ٥٣٦
هۆکاری دابەزینی: ﴿ وَلَا يَحِلُّ لَكُمْ أَن تَأْخُذُوا۟ مِمَّآ ءَاتَيْتُمُوهُنَّ شَيْـًٔا ﴾..... ٥٣٨

Preview sample - page 10 of 12 - Soran University Academic Digital Library

وانـەی ٤٦ . پێناسەی ئەم وانەیە..... ٥٤٣
مانای ئایەتەکان بە گشتی..... ٥٤٣
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٥٤٤
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٥٤٦
وانـەی ٤٧ : پێناسەی ئەم وانەیە..... ٥٥٧
مانای گشتی ئایەتەکان ٥٥٨
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٥٦٨
وانـەی ٤٨ : پێناسەی ئەم وانەیە..... ٥٧٤
مانای گشتی ئایەتەکان..... ٥٧٥
وانـەی ٤٩ : پێناسەی ئەم وانەیە..... ٥٩٣
مانای گشتی ئایەتەکان..... ٥٩٤
هۆکاری دابەزینی: ﴿ لَآ إِكۡرَاهَ فِي ٱلدِّينِ ﴾..... ٦٠٥
وانـەی ٥٠ : پێناسەی ئەم وانەیە..... ٦١١
مانای گشتی ئایەتەکان..... ٦١٢
وانـەی ٥١ : پێناسەی ئەم وانەیە..... ٦٢٢
مانای گشتی ئایەتەکان..... ٦٢٣
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٦٢٣
وانـەی ٥٢ : پێناسەی ئەم وانەیە..... ٦٣٥
مانای گشتی ئایەتەکان..... ٦٣٦
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٦٣٧
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٦٤٩
وانـەی ٥٣ : پێناسەی ئەم وانەیە..... ٦٥٦
مانای ئایەتەکان بە گشتی..... ٦٥٧
هۆکاری دابەزینی ئایەتەکە ٦٦١
هۆکاری دابەزینی: ﴿ وَإِن كَانَ ذُو عُسۡرَةٖ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيۡسَرَةٖ ﴾..... ٦٦٣
وانـەی ٥٤ : پێناسەی ئەم وانەیە..... ٦٦٥

Preview sample - page 11 of 12 - Soran University Academic Digital Library

مانای کشتی نایەتەکان ٦٦٦
وانەی ٥٥ : پێناسەی نەم وانەیە ٦٧٨
مانای کشتی نایەتەکان ٦٧٩
هۆکاری دابەزینی نایەتەکە ٦٧٩
لە کۆتاییدا ٦٨٥
تێبینی ٦٨٦
ناوەڕۆک ٦٨٧

Preview sample - page 12 of 12 - Soran University Academic Digital Library